

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/276/2019
Identifikačné číslo spisu:	4112244244
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2021
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:4112244244.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Mesto Vráble, Hlavná 1221, Vráble, IČO: 00 307 641, zastúpeného Mgr. Petrom Miklóssym, advokátom, Hlavná 1221, Vráble, proti žalovanej S. U., R., o zaplatenie 9.728,34 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 10C/215/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 27. marca 2019 sp. zn. 25Co/107/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 27. marca 2019 sp. zn. 25Co/107/2018 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou podanou dňa 19. decembra 2012 domáhal, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť mu sumu 9.728,34 eur titulom náhrady škody, ktorú mu žalovaná ako správkyňa konkurznej podstaty spôsobila svojím nesprávnym postupom, spočívajúcim v nezariadení pohľadávok žalobcu ako veriteľa medzi pohľadávky proti podstate. Uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 31K/36/2009 zo dňa 4. februára 2010 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka Opravovňa poľnohospodárskych strojov, spol. s r. o., so sídlom Štúrova 885, Vráble, IČO: 31 418 562 a za správcu bola ustanovená žalovaná. Dňa 7. novembra 2011 žalobca vyzval žalovanú na úhradu dane z nehnuteľností za rok 2010 vo výške 8.485,89 eur a dane z nehnuteľností za rok 2011 vo výške 1.242,45 eur ako pohľadávok proti podstate v konkurznom konaní proti dlžníkovi Opravovňa poľnohospodárskych strojov, s. r. o. v konkurze. Žalobca uviedol, že tieto jeho pohľadávky na dani z nehnuteľností za roky 2010, 2011 napriek tomu, že sa jedná o pohľadávky proti podstate, ktoré majú byť uspokojené z výťažku zo speňaženia majetku, v konkurznom konaní správcom neboli uspokojené, pričom správca výslovne tieto pohľadávky ako pohľadávky proti podstate neuznal. Tým, že predmetné pohľadávky proti podstate neboli v konkurznom konaní riadne a včas uspokojené, vznikla na strane žalobcu škoda vo výške zodpovedajúcej neuspokojenej sume pohľadávok proti podstate, nakoľko výťažok zo speňaženia majetku podstaty by na ich uspokojenie postačoval. Uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 31K/36/2009 zo dňa 3. júla 2012 súd odvolal žalovanú z funkcie správcu.

2. Okresný súd Komárno (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom (v poradí

druhým) z 1. marca 2018 č. k. 10C/215/2013-151 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 9.728,34 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 28, § 87 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 206a ods. 1 zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (v znení účinnom do 31. decembra 2011, ďalej aj „Zákon o konkurze“), ustanovenia § 18 ods. 1, § 21 ods. 1 zák. č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (v znení účinnom do 28. decembra 2010), § 95 ods. 1, ods. 3, ods. 5, § 95a ods. 4 zák. č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a znení neskorších právnych predpisov (v znení účinnom do 31. decembra 2011). Uviedol, že z dôvodov rozsudku vyplýva, že pasívna vecná legitimácia u žalovanej je daná, keďže z ustanovenia § 87 ods. 3 Zákona o konkurze vyplýva, že správca zodpovedá veriteľovi pohľadávky proti podstate za škodu, ktorá mu vznikne tým, že jeho pohľadávka proti podstate nebola riadne a včas uspokojená v súlade s týmto ustanovením, ibaže preukáže, že konal s odbornou starostlivosťou. Súd prvej inštancie je toho názoru, že tejto zodpovednosti za škodu sa správca konkurznej podstaty nezbaví tým, že bol z funkcie odvolaný. Zodpovednosť za škodu, a tým aj pasívna vecná legitimácia trvá aj po ukončení funkcie správcu. Žalobca počas konkurzného konania písomným podaním pohľadávku spočívajúcu v nezaplatenej dani z nehnuteľností za rok 2010 uplatnil u správcu konkurznej podstaty - žalovanej - ako pohľadávku proti podstate podľa § 87 Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, teda ako pohľadávku, ktorá sa neuplatňuje prihláškou podľa § 28 Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ale ako pohľadávku, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, a ktorá sa uplatňuje u správcu konkurznej podstaty. Keďže táto pohľadávka nebola žalovanou ako správkyňou konkurznej podstaty uznaná ako pohľadávka proti podstate, nebola riadne a včas uspokojená, žalobcovi tým vznikla škoda vo výške zodpovedajúcej neuspokojenej sume pohľadávky proti podstate. Škoda teda vznikla v príčinnej súvislosti s pochybením žalovanej ako správkyne konkurznej podstaty. Za škodu podľa § 87 ods. 3 Zákona o konkurze zodpovedá veriteľovi pohľadávky proti podstate, správca. Tejto zodpovednosti sa správca môže zbaviť, ak preukáže, že postupoval s odbornou starostlivosťou. Okresný súd konštatoval, že v danom prípade žalovaná nepreukázala, že postupovala s odbornou starostlivosťou, keďže v rozpore s platnou právnou úpravou neuzнала pohľadávku žalobcu ako pohľadávku proti podstate, čo nemožno považovať za konanie s odbornou starostlivosťou. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie vyhodnotil, že boli splnené všetky predpoklady vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu, preto súd žalobe v plnom rozsahu vyhovel a žalovanú zaviazal na zaplatenie sumy 9.728,34 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

3. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej po nariadení odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozsudkom z 27. marca 2019 sp. zn. 25Co/107/2018 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu žalobcu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (v poradí druhý rozsudok odvolacieho súdu). Odvolací súd poukázal na skutočnosť, že tak ustanovenie § 87 ods. 3 Zákona o konkurze, ako aj ustanovenie § 12 Zákona o správcoch, upravuje zodpovednosť správcu konkurznej podstaty za škodu spôsobenú pri výkone správčovskej činnosti veriteľovi a v danom prípade žalobca žaluje žalovanú ako fyzickú osobu, nie ako správkyňu konkurznej podstaty. Tvrdenie žalobcu aj na odvolacom pojednávaní, že žalovanú žaluje ako správkyňu konkurznej podstaty, a ako takú ju aj správne v žalobe označil, neobstojí. Žalobca označil žalovanú v podanej žalobe ako S., ktoré označenie zodpovedá označeniu žalovanej ako fyzickej osoby. Žalobca žalovanú ako správkyňu konkurznej podstaty týmto označením ani nemohol označiť, nakoľko žalovaná v čase podania žaloby už správkyňou nebola. Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná je vecne pasívne legitimovaná v danom konaní podľa § 420 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), avšak žalobca v priebehu celého konania preukazoval splnenie základných podmienok náhrady škody voči žalovanej ako správkyne konkurznej podstaty a nie ako fyzickej osoby, a preto konštatoval, že neúniesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia, že žalovaná ako fyzická osoba mu konaním počas konkurzu spôsobila škodu vo výške 9.728,34 eur. Žalobca sa domáha zaplatenia žalovanej sumy z titulu osobnej zodpovednosti žalovanej ako správkyne konkurznej podstaty za škodu, ktorú mu mala spôsobiť nepriznaním jeho pohľadávky ako pohľadávky proti podstate v konkurznom konaní, v ktorom žalovaná vykonávala funkciu správkyne konkurznej podstaty. Súd prvej inštancie priznal túto žalovanú sumu žalobcovi s vedomím, že bude postihnutý jej osobný majetok. Za škodu spôsobenú počas konkurzu a počas výkonu jej funkcie ako

správkyne konkurznej podstaty (v tom prípade ide o pohľadávku voči podstate), môže zodpovedať iba ako správkyňa konkurznej podstaty a nie ako fyzická osoba, ktorá už v tejto funkcii nie je.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písmena b/ CSP, keď má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená. Za uvedenú právnu otázku žalobca považuje otázku splnenia podmienok zodpovednosti správcu za škodu v zmysle ustanovenia § 87 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2011, ktorá vznikne veriteľovi pohľadávky proti podstate v konkurznom konaní tým, že správca riadne uplatnenú pohľadávku proti podstate neuzná ako pohľadávku proti podstate a počas konkurzného konania ju neuspokojí, hoci inak pri správnom postupe, uznaní takej pohľadávky ako pohľadávky proti podstate, by táto pohľadávka počas konkurzného konania uspokojená bola. S tým súvisia ďalšie čiastkové právne otázky, a to, či veriteľ má nárok na náhradu škody proti správcovi v uvedenom prípade aj vtedy, keď počas konkurzného konania nepodal proti správcovi osobitnú žalobu o určenie, že pohľadávka je pohľadávkou proti podstate a taktiež otázka pasívnej legitímácie správcu, t. j. či správca podľa uvedeného zákonného ustanovenia zodpovedá za škodu aj po zániku funkcie správcu v konkrétnom konkurznom konaní, v ktorom škodu veriteľovi spôsobil, s čím súvisí aj otázka správneho označenia správcu ako žalovaného subjektu po zániku funkcie správcu v konkrétnom konkurznom konaní. Uplatnený nárok na náhradu škody predstavuje dve neuhradené pohľadávky proti podstate titulom dane z nehnuteľností za rok 2010 a za rok 2011, ktoré neboli v konkurze uspokojené v dôsledku pochybenia a nezákonného postupu zo strany žalovanej ako správkyne. Za nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom považuje posúdenie právneho postavenia a označenia žalovanej v konaní, ako aj posúdenie jej pasívnej vecnej legitímácie. Odvolací súd nesprávne konštatoval, že žalovaná je označená v žalobe ako fyzická osoba a nie ako správkyňa konkurznej podstaty. Dovolateľ je názoru, že žalovaná funkciu správkyne konkurznej podstaty vykonáva ako fyzická osoba a má za to, že ju ako správkyňu v podanej žalobe označil správne, pričom ju inak ani označiť nemohol. Odvolací súd nesprávne posudzoval zodpovednosť žalovanej za škodu ako zodpovednosť fyzickej osoby za škodu podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Ak správca v konkrétnom konkurznom konaní spôsobil škodu, za ktorú zodpovedá podľa Zákona o konkurze, jeho zodpovednosť za škodu nezaniká zároveň so zánikom funkcie správcu v tomto konkrétnom konkurznom konaní. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvej inštancie.

5. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že žiada rozhodnutie odvolacieho súdu potvrdiť a uviedla, že škoda nebola spôsobená správcom, ale žalobcom, lebo si podľa zákona neuplatnil pohľadávku prihláškou.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a aj dôvodné, a preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

7. Dovolateľ ako dovolací dôvod výslovne uviedol § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Posudzujúc ním podané dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP) najmä s ohľadom na námietku dovolateľa, že odvolací súd sa dostatočne nevysporiadal s otázkou pasívnej vecnej legitímácie žalovanej, je tak zrejmé, že dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, čím uplatnil aj dovolací dôvod uvedený v § 420 písm. f/ CSP.

7.1. Ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

8. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti). Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ namietal, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne.

10. V súvislosti s touto námietkou o nedostatočnom odôvodnení (t. j. nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa nedotkli podstaty a zmyslu uvedeného stanoviska; toto stanovisko treba preto považovať za aktuálne aj po 1. júli 2016 (porovnaj sp. zn. 3 Cdo 59/2017, 5 Cdo 84/2017, 8 Cdo 85/2017).

11. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

12. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavy“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie

musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

13. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a judikatúry ústavného súdu zaujal stanovisko, že medzi práva civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov strán sporu patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej s a strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

14. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu najmä vtedy, ak odvolací súd mení rozsudok prvej inštancie. V takomto prípade odvolací súd musí podať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku vyčerpávajúcim spôsobom. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

15. V danom prípade dovolací súd po preskúmaní veci je názoru, že odvolací súd sa v tejto veci neriadil dostatočne vyššie uvedenými zásadami, keď sa nevysporiadal s o skutočnosťami a argumentmi dôležitými pre rozhodnutie v o veci a na tieto nedal dostačujúce odpovede. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016 a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci.

15.1. V prejednávanom spore sa žalobca domáhal od žalovanej označenej v žalobe ako S. U., R., zaplata sumy 9.728,34 eur s prísl. titulom náhrady škody spôsobenej žalovanou tým, že ako správkyňa konkurznej podstaty úpadcu - Opravovňa poľnohospodárskych strojov, s. r. o., Vráble, neuznala pohľadávky žalobcu, spočívajúce v nezaplatení dani z nehnuteľností za roky 2010, 2011 proti podstate, čím tieto pohľadávky neboli riadne a včas uspokojené a žalobcovi tak podľa jeho tvrdenia vznikla škoda vo výške zodpovedajúcej neuspokojenej sume pohľadávok proti podstate, nakoľko výťažok zo speňaženia majetku podstaty by na ich uspokojenie postačoval.

15.2. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí uviedol, že za škodu podľa § 87 ods. 3 Zákona o konkurze zodpovedá veriteľovi pohľadávky proti podstate správca a tejto zodpovednosti sa správca nezbaví tým, že bol z tejto funkcie odvolaný. Zodpovednosť za škodu a tým aj pasívna vecná legitímácia trvá aj po ukončení funkcie správcu (žalovaná bola vo funkcii správcu konkurznej podstaty úpadcu Opravovňa poľnohospodárskych strojov, s. r. o., Vráble v období od 28. decembra 2009 do 3. júla 2012).

15.3. Odvolací súd naopak uviedol, ustanovenie § 87 ods. 3 Zákona o konkurze, ako aj ustanovenie § 12 Zákona o správcoch, upravuje zodpovednosť správcu konkurznej podstaty za škodu spôsobenú pri

výkone správcovskej činnosti veriteľovi a v danom prípade žalobca žaluje žalovanú ako fyzickú osobu, nie ako správkyňu konkurznej podstaty. Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná je vecne pasívne legitimovaná v danom konaní podľa § 420 OZ, avšak žalobca v priebehu celého konania preukazoval splnenie základných podmienok náhrady škody voči žalovanej ako správkyňi konkurznej podstaty a nie ako fyzickej osoby, a preto konštatoval, že žalobca neunesol dôkazné bremeno tvrdenia, že žalovaná ako fyzická osoba mu svojím konaním počas konkurzného konania spôsobila škodu vo výške 9.728,34 eur. Vyslovil záver, že súd prvej inštancie priznal túto žalovanú sumu žalobcovi s vedomím, že bude postihnutý jej osobný majetok. Za škodu spôsobenú počas konkurzu a počas výkonu jej funkcie ako správkyne konkurznej podstaty môže zodpovedať iba ako správkyňa konkurznej podstaty a nie ako fyzická osoba, ktorá už v tejto funkcii nie je. Uvedený záver odvolací súd vyslovil bez jeho ďalšieho zdôvodnenia. Aj poznámka odvolacieho súdu, že žalobca žalovanú ako správkyňu konkurznej podstaty v žalobe ani nemohol označiť, keďže žalovaná v čase podania žaloby už správkyňou nebola, pôsobí zmätočne, bez výpovednej hodnoty a aj významu pre rozhodnutie a jeho presvedčivosť.

15.4. V nadväznosti na túto skutočnosť sa odvolací súd nemohol potom ani správne vysporiadať s relevantnými skutkovými a právnymi námietkami, týkajúcimi sa prejednávaneho sporu, vznesenými dovolateľom (ale aj žalovanou) v priebehu celého konania, a to najmä, či správca, ktorý vykonáva túto funkciu ako fyzická osoba, zodpovedá, resp. nezodpovedá za škodu a prečo aj po zániku funkcie správcu v konkrétnom konkurznom konaní, v ktorom škodu veriteľovi spôsobil v príčinnej súvislosti s porušením svojich správcovských povinností. Podľa názoru dovolacieho súdu z obsahu dovolaním napadnutého rozhodnutia tak nevyplýva dostatočne jasná a relevantná odpoveď na otázku pasívnej vecnej legitimácie žalovanej v spore a jej zodpovednosti za škodu vzniknutú účastníkom konkurzného konania v dôsledku porušenia povinnosti uloženej správcovi, v súvislosti s výkonom funkcie správcu konkurznej podstaty a s tým súvisiacou otázkou správneho označenie žalovaného subjektu. Za týchto okolností je rozsudok odvolacieho súdu nedostatočne vyargumentovaný, ako aj nie presvedčivý.

15.5. Jedným zo základných predpokladov úspešnosti žaloby je aj skutočnosť, že sporové strany majú vecnú legitimáciu. Všeobecne možno uviesť, že vecnou legitimáciou treba rozumieť stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jedna strana súdneho konania (žalobca) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitimovaný) a strana na opačnej procesnej strane (žalovaný) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitimovaný). Vecná legitimácia vyjadruje postavenie účastníka konania v hmotnoprávnom vzťahu (niekedy aj v procesnoprávnom vzťahu), ktoré v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Účastník konania, ktorý je aj reálne nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (záväzku), ktorá je predmetom konania, má pasívnu legitimáciu. Vecná legitimácia sa na začiatku konania tvrdí. Súd žalobe vyhovie len vtedy, ak žalobca žaluje osobu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti. Ak sa to v konaní nedokáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného bez ohľadu na prípadné zistenie, že nositeľom pasívnej vecnej legitimácie je iný subjekt, ktorého ale žalobca za žalovaného neoznačil (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 214/2011). Žalovanému chýba (nechýba) pasívna vecná legitimácia, ak súd napr. v spore o náhradu škody zisťuje, že žalovaný, hoci to o ňom žalobca tvrdí, za škodu nezodpovedá (zodpovedá).

16. Podľa názoru dovolacieho súdu došlo zo strany odvolacieho súdu k nejasnému tvrdeniu v časti vysloveného záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno preukázania existencie škody v zmysle § 420 OZ z dôvodu, že ju preukazoval voči žalovanej ako správkyňi konkurznej podstaty a pritom žalovaná je označená ako fyzická osoba. V danom prípade ide o nejasné a rozporuplné tvrdenie zo strany odvolacieho súdu, pretože vo vzťahu k žalovanej označenej v žalobe ako fyzická osoba a k tomu istému nároku, nemôže byť súdom súčasne uvedené, že žalovaná v postavení fyzickej osoby je vo veci pasívne vecne legitimovaná a na strane druhej uviesť, že žalobca neunesol dôkazné bremeno preukázania vzniku uplatnenej škody, pretože si ju uplatnil voči žalovanej ako správkyňi konkurznej podstaty a pritom ako správkyňa tak nie je označená. K uvedenému chýba myšlienkový postup odvolacieho súdu, ktorý by dostatočne dával odpoveď na otázku, prečo bol odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie toho názoru, že žalovaná zodpovedná nie je, keď súd prvej inštancie konštatoval, že u žalovanej je daná pasívna vecná legitimácia, pretože správca zodpovedá veriteľovi pohľadávky proti podstate za škodu, ktorá mu vznikne tým, že jeho pohľadávka proti podstate nebola riadne a včas uspokojená a tejto zodpovednosti za škodu sa správca nezbaví tým, že bol z funkcie odvolaný, pretože trvá aj po ukončení

funkcie správcu.

16.1. Absentuje zdôvodnenie, ako odvolací súd posúdil zodpovednosť správcu konkurznej podstaty za škodu vzniknutú účastníkom konkurzného konania v dôsledku porušenia povinnosti uloženej správcovi zákonom alebo súdom, v súvislosti s výkonom funkcie správcu konkurznej podstaty po skončení konkurzu a po jeho odvolaní z funkcie správcu. Ak sa odvolací súd odmietol zaoberať tvrdením žalobcu o zodpovednosti žalovanej ako správcu konkurznej podstaty len preto, že tak označená nebola, je potom celé rozhodnutie odvolacieho súdu vnútorne rozporné, pretože nie je zrejmé, ako by mala byť žalovaná v žalobe správne označená tak, aby mohol byť tento žalobcom uplatnený nárok na náhradu škody po ukončení konkurzu vo vzťahu k nej, ako bývalej správkyňi konkurznej podstaty, v zmysle § 420 OZ prejednaný. Z podanej žaloby pritom nevyplýva žiaden logický rozpor medzi označením žalovanej a opisom rozhodujúcich skutočností uvedených v žalobe.

16.2. V odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu absentuje zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odvolací súd v rozsudku neozrejmil svoje skutkové a právne závery takým spôsobom, aby strana sporu nemusela hľadať odpoveď na pre vec rozhodujúce skutočnosti v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú. Možno preto skonštatovať, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je pre nedostatok dôvodov nepresvedčivé a nepreskúmateľné.

17. Záver odvolacieho súdu, že žalobca neunesol dôkazné bremeno preukázania existencie škody v zmysle § 420 OZ, je podľa dovolacieho súdu aj predčasný. Dôkazné bremeno v podstate znamená procesný dôsledok spojený s tým, že súd bude alebo nebude považovať za pravdivé tvrdenie strany v sporovom konaní. Procesný dôsledok sa prejavuje v tom, že ak strana unesie svoje dôkazné bremeno, má procesný nárok na to, aby bola v spore úspešná, a ak svoje dôkazné bremeno, ktoré ju zaťažuje neunesie, v spore úspešná nebude. Pod dôkazným bremenom možno rozumieť povinnosť strany, pokiaľ chce byť v konaní úspešná, preukázať pravdivosť svojich tvrdení, ktoré sú spôsobilé privodiť pre ňu priaznivé rozhodnutie v spore. Samozrejme, že súd musí pri rozhodovaní o tom, či strana sporu uniesla alebo neunesla dôkazné bremeno, ktoré ju zaťažuje, vziať do úvahy nielen tie dôkazy a z nich vyplývajúce poznatky, ktoré svedčia v jej prospech, ale aj tie okolnosti, ak vyšli v konaní najavo, ktoré naopak hodnovernosť dôkazu a teda pravdivosť tvrdení protistrany spochybňujú, prípadne vyvracajú. Odvolací súd svoj záver o tom, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, ktoré ho zaťažovalo, založil výlučne na tom, že žalobca neunesol dôkazné bremeno preukázania, že mu žalovaná ako fyzická osoba spôsobila škodu, a to bez toho, aby komplexne vrátane ne/existencie predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 OZ posúdil žalobcom uplatnený nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená (ak mu bola spôsobená porušením povinnosti správcu) ako účastníkovi konkurzného konania žalovanou ako bývalou správkyňou konkurznej podstaty v súvislosti s výkonom funkcie správcu konkurznej podstaty po skončení konkurzu. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, že tento sa konkrétne nezaoberal zisťovaním predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle ustanovenia § 420 a nasl. OZ (bod 11.7. odôvodnenia obsahuje len abstraktne konštatovanie odvolacieho súdu o preskúmaní podmienok zodpovednosti za škodu). Jeho záver v odôvodnení rozsudku, že žalobca nepreukázal existenciu podmienok a nepredložil žiadne dôkazy, na základe ktorých by bolo možné preukázať porušenie právnych povinností žalovanej v príčinnej súvislosti s o vznikom uplatňovanej škody, je preto vyslovený predčasne, bez riadneho zistenia a ustálenia skutkových záverov a zo správnych skutkových záverov vyvedenia správnych právnych záverov.

18. Dovolací súd nad rámec uvedeného poukazuje aj na rozhodnutie NS SR zo dňa 18. októbra 2016 sp. zn. 1 Obo 17/2015, podľa ktorého: „(...) Z ustanovenia § 8 ods. 2 ZKV vyplýva, že správca je povinný pri výkone svojej funkcie postupovať s odbornou starostlivosťou a zodpovedá za škodu vzniknutú porušením povinností, ktoré mu ukladá zákon alebo mu ich uloží súd. Z odseku 5 citovaného ustanovenia ďalej vyplýva, že zbavením funkcie nezaniká správca zodpovednosť podľa odseku 2 za čas výkonu jeho funkcie.(...) Za škodu vzniknutú účastníkom konkurzného konania alebo tretím osobám v dôsledku porušenia povinnosti uloženej správcovi zákonom (vrátane povinnosti vykonávať funkciu správcu riadne a odborne) alebo súdom (na základe súdneho rozhodnutia alebo opatrenia konkurzného

súdu v rámci jeho dohliadacej činnosti) v súvislosti s výkonom funkcie správcu konkurznej podstaty zodpovedá podľa ustanovenia § 420 ods. 1 OZ správca ako fyzická osoba. Teda, ide o priamu majetkovú zodpovednosť správcu konkurznej podstaty. Predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle ustanovenia § 420 ods. 1 OZ sú: porušenie právnej povinnosti, vznik škody, príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody (tieto predpoklady majú objektívny charakter) a zavinenie (ktoré je subjektívnej povahy, jeho existencia sa predpokladá a je na škodcovi, aby preukázal, že škodu nezavinil).“

18.1. Aj podľa rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej aj „NS ČR“) sp. zn. 25 Cdo 2123/2001 z 12. marca 2003 „za škodu vzniknutú účastníkom konkurzného konania alebo tretím osobám v dôsledku porušenia povinnosti uloženú správcovi konkurznej podstaty zákonom alebo súdom v súvislosti s výkonom tejto funkcie zodpovedá správca konkurznej podstaty podľa § 420 ods. 1 Obč. zák.“ (publikovaný pod R 88/2003, vo väzbe naň pozri aj rozsudok NS SR sp. zn. 5 Obo 2/2015, 5 Obo 16/2015).

18.2. Napokon podľa rozsudku NS ČR sp. zn. 25 Cdo 686/2015 z 30. marca 2016: „V spore, v ktorom správca vymáha v prospech podstaty pohľadávku úpadcu, musí byť ako žalobca uvedený priamo správca, označený svojím menom, priezviskom, povolaním, bydliskom a funkciou (správca konkurznej podstaty úpadcu XY) [R 17/1998, R 52/1998, bod XIX., str. 185-186 (361-362)]. Už v R 17/1998 a znovu potom v R 52/1998 najvyšší súd vysvetlil, že v spore, v ktorom vystupuje správca konkurznej podstaty z titulu svojej funkcie (ako správca konkurznej podstaty), má byť takto (vedľa svojho mena, priezviska a bydliska) tiež označovaný (správca konkurznej podstaty úpadcu XY). Takýto postup vedie k odlíšeniu tých sporov, v ktorých označená osoba uplatňuje alebo bráni (z titulu funkcie správcu konkurznej podstaty konkrétneho úpadcu) záujmy konkurznej podstaty, od sporov, v ktorých vystupuje ako ktorákoľvek iná fyzická osoba (typicky v spore o náhradu škody, ktorú mala taká osoba spôsobiť pri výkone funkcie správcu konkurznej podstaty) [rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 25. 9. 2008, sp. zn. 29 Cdo 2225/2008].“

19. S ohľadom na vyššie uvedené dovolací súd musí konštatovať, že odvolací súd sa s otázkou pasívnej vecnej legitimácie žalovanej ako bývalej správkyni konkurznej podstaty úpadcu - Opravovňa poľnohospodárskych strojov, s. r. o., Vráble, označenej v žalobe ako fyzická osoba vo vzťahu k uplatnenému nároku žalobcu, po zmene rozsudku súdu prvej inštancie vo svojom odôvodnení dostatočne jasne a relevantným spôsobom nevysporiadal, hoci ide o okolnosť, ktorá má zásadný význam pre správne vyriešenie otázky zodpovednosti za škodu vzniknutú účastníkom konkurzného konania v dôsledku porušenia povinnosti uloženú správcovi zákonom alebo súdom, v súvislosti s výkonom funkcie správcu konkurznej podstaty. Dovolací súd zaoberajúc sa tak dovolacou argumentáciou dovolateľa v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP by tak pristúpil k preskúmaniu rozsudku odvolacieho súdu a k riešeniu otázky, ktorou sa odvolací súd dostatočným spôsobom nevysporiadal. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu tak neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu v uvedenej časti (je nepreskúmateľné), čím sa strane (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia právom predvídaným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných ďalších opravných prostriedkov.

20. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia takéhoto rozsahu v konkrétnej veci možno jednoznačne podriaďiť pod nesprávny procesný postup súdu, ktorým znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Na základe čoho dovolací súd uzavrel, že dovolanie žalobcu je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné a súčasne aj dôvodné.

20.1. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej zmätočnosťnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal ďalšími námietkami dovolateľa a správnosťou právnych záverov (t. j. námietkami dovolateľa o nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP), na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie odvolacieho súdu. Totiž v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť zásadného charakteru, pri ktorej je predčasné podrobiť

napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 166/2017, 2 Cdo 88/2017, 3 Cdo 146/2018, 4 Cdo 191/2018, 5 Cdo 29/2016, 8 Cdo 70/2017).

21. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

21.1. Najvyšší súd v zmysle týchto ustanovení zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

21.2. Ak bolo rozhodnutie odvolacieho súdu zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP); v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 453 ods. 1 a 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.